

Ceci dit, nous avons là une excellente monographie, et il serait à souhaiter que tous les diocèses de l'ancienne France fussent pourvus de semblables études: quand tout le personnel ecclésiastique ayant traversé la Révolution, aura enfin été répertorié comme l'a fait si bien le Père GRUART, pour Senlis, l'attitude du clergé de France dans la tourmente pourra être étudiée avec fruit.

Xavier LAVAGNE D'ORTIGUE

COR UNUM, *Revista de los Profesos Agostinos de España, La Vid (Burgos)* XL Nrs. 195/96, Aout 1979.

Les Pères Ermites de St. Augustin ont émis un numero spécial de leur revue, dédié entièrement à l'abbaye de La Vid, qui leur sert de noviciat et de maison d'études. Pages 35-45 est un article «Memorias de La Vid» de la plume de D. Antonio Linage Conde, notaire de Salamanque et ami enthousiaste de notre ordre, qui traite surtout l'origine compliquée et discutée de l'abbaye. Un autre article pp. 46/53 est intitulé «La circunscripción premonstratense de España y el monasterio de Sta. Maria de La Vid», où le P. Emilien Lopez OSA donne un aperçu pas très bien réussi de la circarie, tiré de mon Monasticon. Il n'a pas su ce qu'était un «parthenon», qu'il traduit par «templo». Des fondations comme Tejo, Toledo et Tortoles, que j'appelle «abortives», parce qu'ils ne purent pas se développer et s'éteignirent bientôt — il les appelle «espureas», ce qui exprime de pareil une toute autre nuance. Une fois il traduit «Gallia» non par «Francia», mais par «La Galia», ce qui est un pays inconnu. Il parle du Cardinal de Ferrare «comendatario de un archicenobio» — sans comprendre que c'était Prémontré. Pages 54/59 les Mlles. Pilar Redondo et Lydia Ollero, de l'Université de Madrid, donnent une description excellente de l'église de La Vid, et de son art. Sur les pages 60-65, le p. Juan José Vallejo Penedo OSA décrit la vie de Don Inigo Lopez de Mendoza, Cardinal, évêque de Coria. Il fut, ensemble avec Nicolas Psaume de Verdun, probablement le meilleur abbé commendataire de son siècle. Il gouverna, reconstruit et reforma La Vid de 1516-1533. Cet article, qui donne à base de recherches dans différents archives beaucoup de matériel nouveau, voire surprenant. Il vaudrait la peine de le reproduire dans notre revue.

N. BACKMUND.

H.P.H. CAMPS, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312, deel 1: De Meierij van 's-Hertogenbosch, met de heerlijkheid Gemert, tweede stuk (1294-1312)*. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1979. Blz. 621-1301 (inclusief index). Prijs ca. f.200.-

Het eerste stuk, dat loopt over de periode 690-1294, is reeds besproken

in: *Analecta*, 1979, LV, op blz. 274-275. Wij behoeven dus niet opnieuw te spreken over de opzet van dit oorkondenboek. Wel dient nu vermeld, dat de tweede boekband, die de teksten van bijna 400 oorkonden bevat, het gedeelte van de Bossche Meierij afsluit met het noodzakelijke apparaat van 1. een lijst van handschriftelijke bronnen, alfabetisch naar de vindplaatsen gerangschikt; hier vindt men, hoofdzakelijk onder Averbode, Berne, Postel en Tongerlo, de «praemonstratensia» met de verwijzingen naar tesamen ongeveer 375 teksten (van de in totaal 887 teksten, dus bijna de helft!). Volgt 2. een verklarende lijst van verkort aangehaalde werken, blz. 1097-1128. En sluit het boek met 3. een index van persoons- en plaatsnamen (blz. 1129-1301), de grote ingang voor de historicus, die deze bronnenpublicatie zal raadplegen.

Deze index, overzichtelijk van druk en goed van systeem, verwijst naar de desbetreffende bladzijde en naar de regel ervan. Bij de plaatsnamen wordt uitgesplitst op straten en bruggen, kerken en instellingen, bestuur en functionarissen, tienden en gemene gronden, etc., zodat deze index het karakter heeft gekregen van een bescheiden zakenindex. Meer en beter kan men zich niet wensen. Onnodig te zeggen, hoezeer de studie van de Norbertijner Orde met haar huidige en voormalige parochies en goederen in het territorium van de Meierij van 's-Hertogenbosch gebaat is bij deze tekstweergave en tekstbehandeling en bij deze index van eigennamen.

Tenslotte, om misverstand te voorkomen, zij opgemerkt, dat van de Abdij van Berne men geheel volgens opzet, alleen de oorkondenteksten vindt aangaande rechten en goederen in de Meierij; gelegen als de oude Abdij van Berne was aan de Maas bij Heusden, vallen de teksten over de Abdij zelf, met haar stichtingsoorkonde van 1134, haar algemene privileges en charters van de overige goederen buiten het bestek van dit deel van het Oorkondenboek.

H. VAN BAVEL

Alph. W. VAN DEN HURK, *Lotgevallen van de boekerij van de Abdij van Berne*, in: *Varia Historica Brabantica*, Jaarboek VIII, 's-Hertogenbosch, 1979, blz. 211-243.

Met deze studie betreedt de auteur, die tot dusver slechts bepaalde periodes uit de geschiedenis van zijn abdij schetste, voor het eerst een speciaal terrein, dat van studie en wetenschap. De neerslag daarvan weerspiegelt zich in het bezit van handschriften en boeken en het lot daarvan. Daarom wordt allereerst nagegaan, wat er aan manuscripten en boeken voorhanden geweest is in het oude Berne bij Heusden, voordat dit in het begin van de Tachtigjarige Oorlog moest verlaten worden. De verspreide gegevens over handschriftenbezit in de middeleeuwen zijn vrij gering, maar dat weinige werd voor het eerst bijeengebracht en toegelicht. Voor de eerste universitaire studie van een abdijsid kunnen wij slechts tot het jaar 1429 teruggaan en het duurt nog bijna een eeuw, voordat een eerste gedrukte boek als iemands bezit nawijsbaar is. Dat is